

## **CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ**

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24  
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A  
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89  
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: [cbos@pol.pl](mailto:cbos@pol.pl)

BS/178/157/94

### **„CZyste ręce”**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH  
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

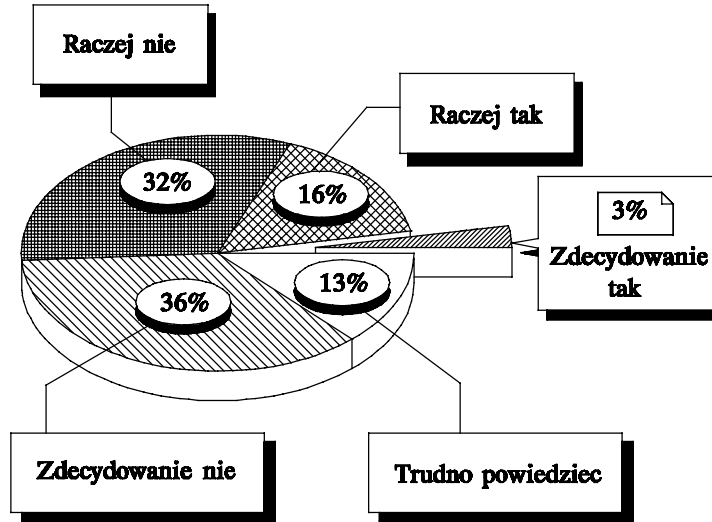
Ostatnie burzliwe wydarzenia na scenie politycznej odsunęły nieco w cień podjętą parę miesięcy temu przez wicepremiera Włodzimierza Cimoszewicza akcję sprawdzania, czy urzędnicy państwowi zasiadający jako reprezentanci skarbu państwa w radach nadzorczych i zarządach przedsiębiorstw pobierają z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie. Sprawa ta była m.in. przedmiotem październikowego sondażu CBOS<sup>1</sup>.

Wyniki badań wykazują, że niespełna jedna piąta badanych akceptuje pobieranie przez urzędników państwowych dodatkowych wynagrodzeń z tytułu reprezentowania skarbu państwa w radach nadzorczych i zarządach przedsiębiorstw, zdecydowana większość zaś jest temu przeciwna. Równie ostry sprzeciw wywołało także podejmowanie przez urzędników państwowych dodatkowych prac (poza pracą w administracji państwowej) w prywatnych przedsiębiorstwach, spółkach itp.

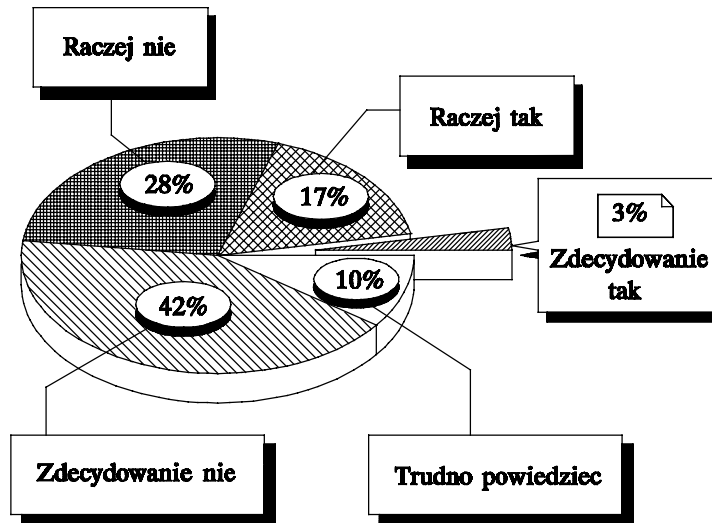
---

<sup>1</sup> Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia (53)" zrealizowano w dniach 6-10 października '94 na 1184-osobowej reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, PANA (I) ZDANIEM, URZĘDNICY PAŃSTWOWI ZASIA-  
DAJĄCY W RADACH NADZORCZYCH I ZARZĄDACH PRZEDSIĘ-  
BIORSTW JAKO REPREZENTANCI SKARBU PAŃSTWA MOGĄ  
DOSTAWAĆ Z TEGO TYTUŁU DODATKOWE WYNAGRODZENIE?



CZY UWAŻA PAN (I), ŻE URZĘDNICY PAŃSTWOWI POWINNI  
MIEĆ MOŻNOŚĆ PODEJMOWANIA DODATKOWYCH PRAC POZA  
PRACĄ W ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ, W PRYWATNYCH  
PRZEDSIĘBIORSTWACH, SPÓLKACH ITP?



Poglądy ankietowanych na te dwie kwestie ściśle się ze sobą łączą<sup>2</sup>. Ponad połowa (55%) ogółu badanych jest przeciwna zarówno pobieraniu przez urzędników państwowych dodatkowych wynagrodzeń z tytułu reprezentowania skarbu państwa w radach nadzorczych, jak i podejmowaniu przez nich dodatkowych prac w prywatnych przedsiębiorstwach. Niespełna jedna dziesiąta (8%) ogółu respondentów akceptuje zarówno jeden, jak i drugi sposób osiągnięcia przez urzędników państwowych dodatkowych dochodów.

Tabela 1

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, urzędnicy państwowi zasiadający w radach nadzorczych i zarządach przedsiębiorstw jako reprezentanci skarbu państwa mogą dostawać z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie?	Czy uważa Pan(i), że urzędnicy państwowi powinni mieć możliwość podejmowania dodatkowych prac poza pracą w administracji państwowej, w prywatnych przedsiębiorstwach, spółkach itp.?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Tak	43 (8)	53 (10)	4 (1)
Nie	14 (9)	81 (55)	5 (1)
Trudno powiedzieć	22 (3)	33 (4)	46 (6)

W nawiasach podano odsetki ogółu badanych.

W obydwu przypadkach dezaprobatę wyrażają najczęściej osoby deklarujące duże zainteresowanie polityką - ponad 80% tej grupy badanych (por. tabele aneksowe).

Jeśli chodzi o **pobieranie wynagrodzeń z tytułu zasiadania w radach nadzorczych**, to nieco częściej niż inni nie akceptują takiego postępowania przeciwnicy rządu, zwolennicy BBWR i KPN, osoby o poglądach prawicowych, mieszkańcy wielkich miast, członkowie kadry kierowniczej i inteligencji. Dezaprobatą jest tym większa, im wyższe wykształcenie badanych. Postępowanie takie częściej akceptują natomiast ludzie młodzi (poniżej 34 roku życia), a także sympatycy Unii Wolności.

<sup>2</sup> Współczynnik Cramera V = .380

Tabela 2

w procentach

Stosunek do rządu	Stosunek do pobierania wynagrodzeń za zasiadanie w radach nadzorczych		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Zwolennicy	21	69	10
Przeciwnicy	18	75	6
Obojętni	20	64	17
Trudno powiedzieć	9	38	53

Tabela 3

w procentach

Elektoraty poszczególnych ugrupowań i partii politycznych	Stosunek do pobierania wynagrodzeń za zasiadanie w radach nadzorczych		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
KPN	11	84	5
BBWR	13	86	1
UP	14	77	9
Solidarność	19	74	8
Prawica pozaparlamentarna	19	75	6
SLD	19	79	2
PSL	22	70	8
UW	26	71	3

Zróznicowanie poglądów w sprawie **przyjmowania przez urzędników państwowych drugich posad w prywatnych firmach** jest podobne, ale znacznie mniej istotne.

Analiza odpowiedzi na powyższe pytania wykazała, że stanowisko w omawianych tutaj kwestiach statystycznie silniej wiąże się z sympatiami i poglądami politycznymi badanych niż z ich cechami społeczno-demograficznymi.

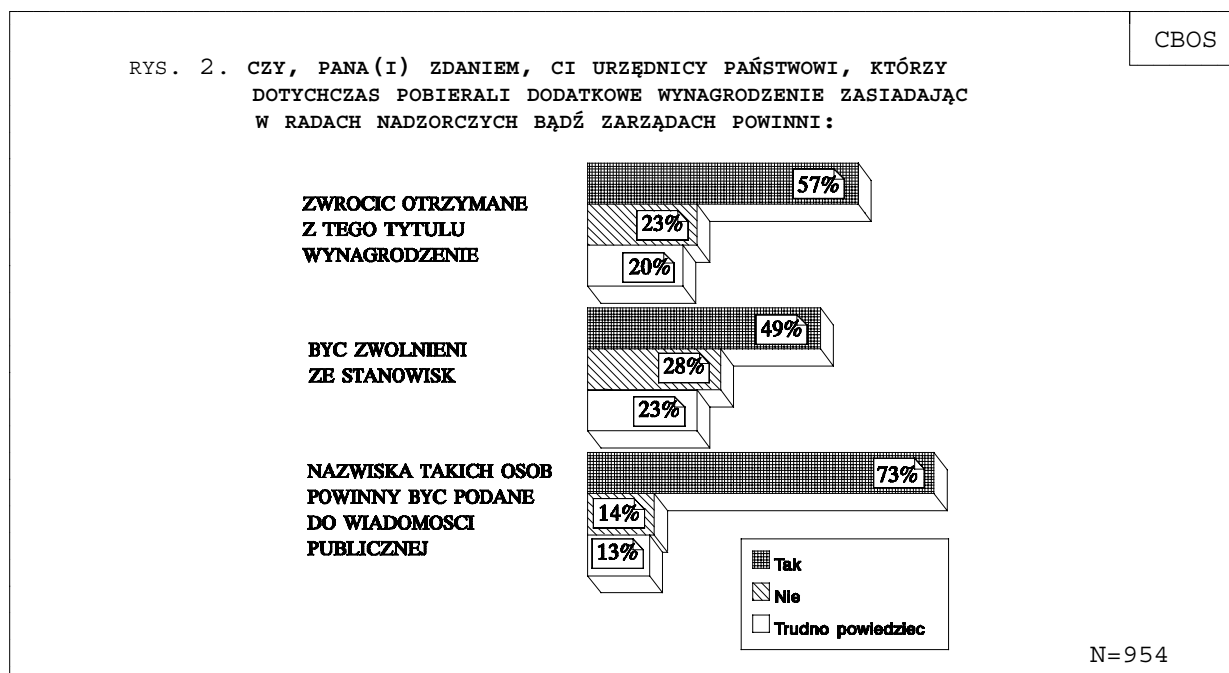
Tabela 4

Poglądy i cechy badanych	Siła związku <sup>3</sup> z opiniami o:	
	pobieraniu wynagrodzenia za zasiadanie w radach nadzorczych i zarządach	podjęwaniu dodatkowych prac w firmach prywatnych
Sympatie polityczne <sup>4</sup>	.210	.170
Stosunek do rządu	.200	.169
Poglądy polityczne	.193	.159
Wykształcenie	.166	brak związku
Wiek	.160	.126

<sup>3</sup>Mierzona współczynnikiem V Cramera.

<sup>4</sup> Mierzone gotowością do głosowania na daną partię w wyborach parlamentarnych.

Pytaliśmy badanych, nie akceptujących pobierania przez urzędników państwowych wynagrodzenia z tytułu zasiadania w radach nadzorczych lub zarządach spółek w charakterze reprezentantów skarbu państwa, jak należy postępować wobec tych urzędników państwowych, którzy pobierają takie wynagrodzenia.



Za podaniem do wiadomości publicznej nazwisk tych urzędników państwowych, którzy reprezentując skarb państwa w radach nadzorczych i zarządach pobierają z tego tytułu wynagrodzenie, opowiada się zdecydowana większość badanych nie aprobujących takiego postępowania. Stanowią oni jednocześnie ponad połowę (59%) ogółu badanych. Natomiast za zwracaniem pieniędzy opowiada się mniej niż połowa (46%) ankietowanych, za zwolnieniem ze stanowisk zaś - 40% ogółu respondentów.

We wszystkich trzech przypadkach zdecydowanie bardziej rygorystyczni są mężczyźni oraz osoby deklarujące duże zainteresowanie polityką, wyraźnie mniej zaś - młodzież.

★

★

★

Za rzecz najbardziej charakterystyczną w wynikach powyższego badania należy uznać to, że najsilniejsza dezaprobata pobierania przez urzędników państwowych dodatkowych wynagrodzeń z innych źródeł, poza administracją państwową, wiąże się z syndromem cech określających przynależność do szeroko rozumianej klasy politycznej. Są to bowiem osoby z wyższym wykształceniem, należące do kadry kierowniczej i inteligencji, deklarujące duże zainteresowanie polityką. Osoby te wyróżniają się na ogół większym rygoryzmem w stosunku do urzędników pobierających takie wynagrodzenia. Zapewne ludzie ci lepiej od pozostałych uświadamiają sobie możliwe konsekwencje tego rodzaju uwikłań urzędników państwowych.

**1. Region północny:**

09 woj. elbląskie  
10 woj. gdańskie  
17 woj. koszalińskie  
26 woj. olsztyńskie  
39 woj. słupskie  
41 woj. szczecińskie

**2. Region zachodni:**

11 woj. gorzowskie  
12 woj. jeleniogórskie  
20 woj. legnickie  
45 woj. wałbrzyskie  
47 woj. wrocławskie  
49 woj. zielonogórskie

**3. Region środkowozachodni:**

05 woj. bydgoskie  
13 woj. kaliskie  
16 woj. konińskie  
21 woj. leszczyńskie  
29 woj. pilskie  
32 woj. poznańskie  
44 woj. toruńskie  
46 woj. włocławskie

**4. Region środkowy:**

01 woj. warszawskie  
07 woj. ciechanowskie  
24 woj. łódzkie  
30 woj. piotrkowskie  
31 woj. płockie  
34 woj. radomskie  
37 woj. sieradzkie  
38 woj. skierniewickie

**5. Region wschodni:**

02 woj. białsko-podlaskie  
03 woj. białostockie  
06 woj. chełmskie  
22 woj. lubelskie  
23 woj. łomżyńskie  
28 woj. ostrołęckie  
36 woj. siedleckie  
40 woj. suwalskie  
48 woj. zamojskie

**6. Region południowo-wschodni:**

15 woj. kieleckie  
18 woj. krakowskie  
19 woj. krośnieńskie  
25 woj. nowosądeckie  
33 woj. przemyskie  
35 woj. rzeszowskie  
42 woj. tarnobrzeskie  
43 woj. tarnowskie

**7. Region południowo-zachodni:**

04 woj. bielskie  
08 woj. częstochowskie  
14 woj. katowickie  
27 woj. opolskie



Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, urzędnicy państwowi zasiadający w radach nadzorczych i zarządach przedsiębiorstw jako reprezentanci skarbu państwa mogą dostawać z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	68	13	1183
Płeć				
Mężczyźni	22	70	8	564
Kobiety	16	67	17	619
Wiek				
do 24 lat	27	61	12	155
25-34	28	65	7	216
35-44	17	72	12	252
45-54	20	67	12	170
55-64	12	79	10	186
65 lat i więcej	13	62	25	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	63	14	454
Miasto do 20 tys.	15	68	17	146
od 21 do 100 tys.	21	66	14	208
101-500 tys.	19	71	9	215
501 tys. i więcej mieszk.	10	81	9	161
Region				
Północny	18	72	11	112
Zachodni	21	72	7	130
Środkowozachodni	21	67	12	180
Środkowy	12	73	15	215
Wschodni	25	55	20	158
Południowo-wschodni	23	66	11	192
Południowo-zachodni	17	71	12	196
Wykształcenie				
Podstawowe	17	60	23	415
Zasadnicze zawodowe	24	67	9	315
Średnie	18	75	7	372
Wyższe	17	80	2	81
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	16	79	4	63
Prac.umysł.niż.szczebła	24	65	10	112
Pracownicy fiz.- umysł.	14	81	5	69
Robotnicy wykwalifikowani	22	71	7	124
Robotnicy niewykwalifik.	22	68	9	58
Rolnicy	25	64	11	84
Prywatni przedsiębiorcy	24	70	6	61
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	15	66	19	379
Uczniowie i studenci	11	66	23	53
Bezrobotni	30	57	13	104
Gospodynie domowe i inni	13	77	9	76
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł.	27	62	12	102
750 tys. - 1249 tys.	23	61	16	213
1250 tys. - 1749 tys.	15	70	15	201
1750 tys. - 2249 tys.	20	66	14	222
2250 tys. i powyżej	17	74	9	424
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	67	14	456
Średnie	19	68	13	562
Dobre	22	69	8	165
Zainteresowanie polityką				
Duże	13	85	2	131
Średnie	21	72	7	505
Małe lub żadne	19	61	20	548
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	17	55	28	81
Raz w tygodniu	20	66	14	690
Kilka razy w roku	17	74	9	304
W ogóle nie uczestniczy	20	72	8	109
Poglądy polityczne				
Lewica	18	76	6	255
Centrum	21	68	11	363
Prawica	16	80	4	235
Trudno powiedzieć	20	54	26	329

Tabela 2. Czy uważa Pan(i), że urzędnicy państwowi powinni mieć możliwość podejmowania dodatkowych prac poza pracą w administracji państwowej, w prywatnych przedsiębiorstwach, spółkach itp.

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	70	10	1180
Płeć				
Mężczyźni	19	74	7	562
Kobiety	21	66	13	618
Wiek				
do 24 lat	27	62	11	155
25-34	22	73	4	215
35-44	24	68	8	250
45-54	20	70	10	170
55-64	14	76	10	186
65 lat i więcej	14	68	18	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	67	11	451
Miasto do 20 tys.	21	70	9	146
od 21 do 100 tys.	18	69	13	207
101-500 tys.	19	74	7	215
501 tys. i więcej mieszk.	19	72	10	161
Region				
Północny	22	74	4	111
Zachodni	21	68	11	130
Środkowo-zachodni	21	72	7	178
Środkowy	20	70	10	215
Wschodni	21	62	15	158
Południowo-wschodni	21	66	14	192
Południowo-zachodni	17	75	8	196
Wykształcenie				
Podstawowe	19	67	14	414
Zasadnicze zawodowe	21	72	7	313
Średnie	21	70	8	372
Wyższe	20	71	9	81
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	69	12	63
Prac.umysł.niż.szczębla	29	66	5	112
Pracownicy fiz.- umysł.	17	70	13	69
Robotnicy wykwalifikowani	29	68	3	123
Robotnicy niewykwalifik.	17	71	11	57
Rolnicy	28	67	6	84
Prywatni przedsiębiorcy	21	70	9	60
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	14	71	14	378
Uczniowie i studenci	17	65	18	53
Bezrobotni	22	71	7	104
Gospodynie domowe i inni	19	73	8	76
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	20	68	12	102
750 tys. - 1249 tys.	25	66	9	212
1250 tys. - 1749 tys.	20	70	11	200
1750 tys. - 2249 tys.	23	67	10	221
2250 tys. i powyżej	16	74	10	423
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	69	12	455
Średnie	19	72	9	560
Dobre	27	64	10	165
Zainteresowanie polityką				
Duże	12	81	7	131
Średnie	20	75	5	505
Małe lub żadne	23	62	15	544
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	62	20	79
Raz w tygodniu	21	69	10	688
Kilka razy w roku	18	74	8	304
W ogóle nie uczestniczy	20	71	9	109
Poglądy polityczne				
Lewica	22	73	5	255
Centrum	20	73	8	363
Prawica	16	79	5	235
Trudno powiedzieć	22	58	20	327

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, ci urzędnicy państwowi, którzy dotychczas pobierali dodatkowe wynagrodzenie zasiadając w radach nadzorczych bądź zarządach powinni zwrócić otrzymane z tego tytułu wynagrodzenie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	23	20	954
Płeć				
Mężczyźni	63	22	15	436
Kobiety	52	24	24	519
Wiek				
do 24 lat	45	31	23	114
25-34	61	25	14	155
35-44	54	26	20	209
45-54	63	22	15	135
55-64	63	21	16	164
65 lat i więcej	53	16	30	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	59	22	19	348
Miasto do 20 tys.	55	17	28	124
od 21 do 100 tys.	53	20	27	165
101-500 tys.	62	22	15	173
501 tys. i więcej mieszk.	51	36	13	145
Region				
Północny	67	22	11	92
Zachodni	52	30	18	102
Środkowo-zachodni	55	22	23	142
Środkowy	49	21	30	189
Wschodni	57	21	22	119
Południowo-wschodni	56	29	15	148
Południowo-zachodni	64	20	16	163
Wykształcenie				
Podstawowe	52	21	28	344
Zasadnicze zawodowe	58	24	18	238
Średnie	62	23	15	306
Wyższe	56	36	8	67
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	58	33	9	53
Prac. umysł. niż. szczebla	56	27	16	85
Pracownicy fiz. - umysł.	61	19	20	60
Robotnicy wykwalifikowani	64	20	16	97
Robotnicy niewykwalifik.	45	38	17	45
Rolnicy	55	27	18	63
Prywatni przedsiębiorcy	56	32	12	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	58	17	25	321
Uczniowie i studenci	43	21	36	48
Bezrobotni	55	28	17	72
Gospodynie domowe i inni	57	28	15	65
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	59	20	21	75
750 tys. - 1249 tys.	56	25	19	163
1250 tys. - 1749 tys.	52	25	23	170
1750 tys. - 2249 tys.	59	18	24	175
2250 tys. i powyżej	59	26	16	351
Ocena własnych war. mater.				
Złe	59	22	19	372
Średnie	55	23	22	455
Dobre	57	28	16	128
Zainteresowanie polityką				
Duże	67	21	12	114
Średnie	61	24	15	398
Małe lub żadne	50	24	27	443
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	53	25	23	66
Raz w tygodniu	55	24	21	548
Kilka razy w roku	61	20	19	253
W ogóle nie uczestniczy	58	30	13	87
Poglądy polityczne				
Lewica	63	25	12	209
Centrum	58	26	16	286
Prawica	62	28	10	198
Trudno powiedzieć	46	16	38	262

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, ci urzędnicy państwowi, którzy dotychczas pobierali dodatkowe wynagrodzenie zasiadając w radach nadzorczych bądź zarządach powinni być zwolnieni ze stanowisk?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	28	22	954
Płeć				
Mężczyźni	56	28	17	435
Kobiety	44	29	27	519
Wiek				
do 24 lat	40	35	25	114
25-34	51	33	16	155
35-44	49	28	23	209
45-54	58	24	18	135
55-64	53	29	18	164
65 lat i więcej	43	24	32	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	43	35	22	347
Miasto do 20 tys.	58	16	26	124
od 21 do 100 tys.	45	26	28	165
101-500 tys.	56	24	20	173
501 tys. i więcej mieszk.	55	30	16	145
Region				
Północny	57	28	15	92
Zachodni	49	33	18	102
Środkowo-zachodni	55	23	21	142
Środkowy	47	25	29	189
Wschodni	44	28	28	119
Południowo-wschodni	38	42	20	148
Południowo-zachodni	58	22	20	162
Wykształcenie				
Podstawowe	46	25	29	343
Zasadnicze zawodowe	47	32	22	238
Średnie	53	31	16	306
Wyższe	59	22	19	67
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	58	26	16	53
Prac. umysł. niż. szczebla	57	23	20	85
Pracownicy fiz. - umysł.	41	40	19	60
Robotnicy wykwalifikowani	53	29	18	97
Robotnicy niewykwalifik.	73	18	9	45
Rolnicy	41	33	26	63
Prywatni przedsiębiorcy	50	35	15	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	48	26	27	320
Uczniowie i studenci	35	32	33	48
Bezrobotni	46	28	26	72
Gospodynie domowe i inni	49	35	16	65
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	43	29	28	75
750 tys. - 1249 tys.	50	31	20	163
1250 tys. - 1749 tys.	53	27	20	169
1750 tys. - 2249 tys.	46	27	26	175
2250 tys. i powyżej	52	29	20	352
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	25	23	371
Średnie	46	31	24	455
Dobre	54	30	16	128
Zainteresowanie polityką				
Duże	62	30	8	114
Średnie	50	32	18	398
Małe lub żadne	46	25	30	442
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	43	26	66
Raz w tygodniu	49	27	23	547
Kilka razy w roku	52	27	21	254
W ogóle nie uczestniczy	57	27	16	87
Poglądy polityczne				
Lewica	50	39	11	209
Centrum	52	27	21	286
Prawica	58	28	14	198
Trudno powiedzieć	40	21	39	260

Tabela 5. Czy nazwiska takich osób powinny być podane do wiadomości publicznej?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	73	13	13	953
Płeć				
Mężczyźni	79	12	10	435
Kobiety	68	15	17	518
Wiek				
do 24 lat	63	21	17	114
25-34	75	15	10	155
35-44	74	14	12	209
45-54	78	10	11	135
55-64	78	12	10	164
65 lat i więcej	68	11	21	173
Miejsce zamieszkania				
Wieś	71	15	14	347
Miasto do 20 tys.	79	9	12	124
od 21 do 100 tys.	64	12	24	164
101-500 tys.	84	9	7	173
501 tys. i więcej mieszk.	72	19	10	145
Region				
Północny	81	13	6	92
Zachodni	73	16	11	102
Środkowo-zachodni	67	21	12	142
Środkowy	70	11	19	189
Wschodni	76	9	15	118
Południowo-wschodni	69	17	14	148
Południowo-zachodni	79	9	12	162
Wykształcenie				
Podstawowe	71	10	19	342
Zasadnicze zawodowe	72	14	14	238
Średnie	74	17	9	306
Wyższe	81	14	5	67
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	79	19	2	53
Prac. umysł. niż. szczebla	73	17	10	85
Pracownicy fiz. - umysł.	74	8	18	60
Robotnicy wykwalifikowani	78	15	7	97
Robotnicy niewykwalifik.	75	6	19	45
Rolnicy	71	18	11	63
Prywatni przedsiębiorcy	88	12	0	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	70	12	18	319
Uczniowie i studenci	63	18	20	48
Bezrobotni	78	11	11	72
Gospodynie domowe i inni	68	15	16	65
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	71	17	12	75
750 tys. - 1249 tys.	77	11	13	163
1250 tys. - 1749 tys.	73	12	14	169
1750 tys. - 2249 tys.	72	12	17	175
2250 tys. i powyżej	74	16	11	351
Ocena własnych war. mater.				
Złe	73	13	14	371
Średnie	72	14	14	454
Dobre	77	14	9	128
Zainteresowanie polityką				
Duże	86	12	3	114
Średnie	72	17	11	398
Małe lub żadne	71	11	18	441
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	20	21	65
Raz w tygodniu	73	13	14	547
Kilka razy w roku	78	11	11	254
W ogóle nie uczestniczy	68	20	12	87
Poglądy polityczne				
Lewica	80	15	6	209
Centrum	75	15	10	286
Prawica	78	17	5	198
Trudno powiedzieć	62	9	29	260